

Р Е Ш Е Н И Е

№ 568

гр. София, 02 януари 2014 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд на Република България, трето наказателно отделение, в съдебно заседание на седемнадесети декември, две хиляди и тринадесета година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ : САША РАДАНОВА
ЧЛЕНОВЕ : ВЕРОНИКА ИМОВА
ЦВЕТИНКА ПАШКУНОВА

при секретар ИЛИЯНА ПЕТКОВА
и в присъствието на прокурора ДИМИТЪР ГЕНЧЕВ
изслуша докладваното от съдията ЦВЕТИНКА ПАШКУНОВА
н. д. №1918/2013 година

Касационното производство е образувано по протест на прокурор при Военно-апелативна прокуратура и по жалба на частните обвинители и граждански ищци В. А., М. А., Н. Г. и Р. Г. срещу постановления по реда на чл.338 от НПК, въззивен съдебен акт №25 от 25.07.2013г. на Военно-апелативния съд на Република България, по внохд №22/2013г., с който е потвърдена оправдателна присъда №98 от 07.03.2012г., обявена по нохд №98/2007г., по описа на Софийския военен съд.

В депозирания протест се визират допуснати съществени процесуални нарушения, довели до неправилно приложение на материалния закон. В подкрепа на лимитираните касационни основания се излагат съображения за пороци в доказателствената дейност на въззивната инстанция. Постава се акцент на липсата на задълбочен анализ на фактическите данни, съдържими се в разказа на А. В., интерпретирани изолирано, схематично и без обективно съотнасяне със заявеното от разпитаните полицейски служители Р. М., В. Д. и С. Ш., предпоставили погрешни изводи за недоказаност на авторството на инкриминираните от обвинителната власт престъпления по чл.199, ал.2, т.3, вр.чл.198, ал.1 ,вр.чл.20, ал.2 от НК и по чл.152, ал.1, т.2, вр.чл.20, ал.4 от НК. Очертават се доводи и за необоснован отказ да бъдат кредитирани доказателствата, приобщени чрез свидетелските показания на пострадалите В. А., М. А., Н. Г. и Р. Г., и чрез извършените при проведеното досъдебно разследване разпознавания, обезпечаващи тезата на прокурора за съпричастност на Д. Д., Б. М., П. С., Ц. Н., Д. Н. и Б. М. към инкриминираните престъпни посегателства.

Предлага се упражняване на касационните правомощия по чл.354, ал.3, т.3, вр.чл.354, ал.1, т.4 от НПК, чрез отмяна на атакуваното въззивно решение и връщане на делото за ново разглеждане на Военно-апелативния съд.

В подадената жалба на частните обвинители и граждански ищци се релевират идентични по своя характер оплаквания за несъблюдаване на процесуалните изисквания при събиране, проверка и оценка на доказателствения материал, мотивирало оправдаване на подсъдимите лица. В рамките на емоционален коментар за преживените от пострадалите „ужас и шок“ от случилото се; за забавените, хаотични, лишени от последователност и логика процесуални действия на разследващите органи; и за наличните сериозни доказателствени пропуски в досъдебната фаза на наказателния процес, се обръща внимание на прекомерното доверяване на твърденията на Д. Д., Б. М., П. С., Ц. Н., Д. Н. и Б. М., и на тенденциозното пренебрегване на установените чрез процесуалния способ - разпознаване и чрез гласните доказателствени средства / показанията на свидетелите В. А., М. А., Н. Г., Р. Г., А. В., Р. М., В. Д. и С. Ш./ обстоятелства за участието на подсъдимите в инкриминираните престъпни деяния по чл.199, ал.2, т.3, вр.чл.198, ал.1, вр.чл.20, ал.2 от НК и по чл.152, ал.1, т.2, вр.чл.20, ал.4 от НК.

Предявява се претенция за правоприлагане на чл.354, ал.5 от НПК.

В съдебно заседание на 17.12.2013 година пред настоящата инстанция, представителят на държавното обвинение изразява мнение за несъвършенства при структуриране на протеста на Военно-апелативна прокуратура, но категорично поддържа визираните в него касационни основания и процесуални искания, като в допълнение се позовава и на неизпълнение на дадените с решение №606/21.03.2013г., по к.д. №1746/2012г. указания на ВКС, обуславящо отмяна на атакувания съдебен акт и връщане на делото на въззивната инстанция за ново разглеждане.

Конституираните в наказателния процес частни обвинители и граждански ищци В. А. и М. А. участват в касационната процедура, и настоятелно молят за справедливост.

Пред съда, лично и с договорни защитници се явяват подсъдимите Д. Д., П. С., Б. М. и Б. М., като при предоставената възможност на последния за изявление по чл.24, ал.2, вр.ал.1, т.3 от НПК, с оглед изтеклата абсолютна погасителна давност за наказателно преследване на престъплението по чл.152, ал.1, т.2, вр.чл.20, ал.4 от НК, той декларира желание за продължаване на производството.

Подсъдимите лица - Ц. Н. и Д. Н., редовно уведомени не присъстват в съдебната зала, като техните права и законни интереси се охраняват от упълномощен и назначен резервен адвокат.

В хода на съдебните прения защитата пледира за неоснователност на касационния протест и на жалбата на частните обвинители и граждански ищци, и обосновава правилност и законосъобразност на въззивното решение.

Върховният касационен съд, трето наказателно отделение, в пределите на контрола по чл.347 от НПК, за да се произнесе, взе предвид следното:

С присъда №98 от 07.03.2012г., постановена по нохд №98/2007г., Софийски военен съд е признал бившия сержант от МВР Д. Л. Д. и гражданските лица Б. И. М., П. В. С., Ц. Д. Н., Д. А. Н. и Б. Б. М., за невиновни в това, на 31.01.1998 година, в [населено място], Софийска област, в дом, находящ се на ул.„Светльовци“ №30, в съучастие да са отнели от владението на В. Г. А., без негово съгласие и с намерение противозаконно да ги присвоят чужди движими вещи, на обща стойност 90 150 000 неденоминирани лева, като употребили сила, грабежът бил в особено големи размери и съизвършителите били въоръжени, поради което и на основание чл.304 от НПК ги оправдал по повдигнатото им обвинение по чл.199, ал.2, т.3, вр.чл.198, ал.1, вр.чл.20, ал.2 от НК. С посочения съдебен акт Б. И. М. е оправдан и за осъществено на същите дата и място, в качеството на помагач, престъпление по чл.152, ал.1, т.2, вр.чл.20, ал.4 от НК, чрез умишленото улесняване на неустановено по делото лице да се съвкупи с 16-годишната Н. В. Г..

Отхвърлени са и приетите за съвместно разглеждане в наказателното производство граждански искиове на В. А., М. А., Н. Г. и Р. Г. срещу подсъдимите лица за причинените им с инкриминираните престъпни посегателства имуществени и неимуществени вреди, като неоснователни и недоказани.

По протест на представител на Военно-окръжна прокуратура, гр. София и на частните обвинители и граждански ищци е инициирана въззивна проверка, финализирана с решение №36 от 17.07.2012г. на Военно-апелативния съд на Република България, по внохд №31/2012г., с което първоинстанционната присъда е потвърдена изцяло.

При осъществения инстанционен контрол, Върховният касационен съд констатира допуснати груби нарушения на процесуалните правила в доказателствената дейност на въззивната инстанция, обусловили съмнения и неясноти в изведеното заключение за недоказаност на авторството на инкриминираните престъпни деяния, и със съдебен акт от 21.03.2013г., по н.д.№1746/2012г., отменил решението на Военно-апелативния съд и върнал делото за ново разглеждане от друг състав.

Изчерпателно са очертани указания за задълбочено обсъждане на дадените в хода на съдебното следствие показания на пострадалите във взаимовръзка с тези, депозираните от тях в досъдебната фаза на процеса и пред Софийски градски съд, след надлежното им приобщаване, при наличие на предпоставки; за оценка на направените разпознавания в съответствие със съдържанието на разпитите на В. А., М. А., Н. Г. и Р. Г.; за изслушване в качеството на свидетели на полицаите В. Д., Р. М. и С. Ш., и при необходимост за преразпит на А. В.; и за съвкупна интерпретация на относимата към основния факт по чл.102 от НПК доказателствена маса.

С атакувания акт №25 от 25.07.2013г., по внохд №22/2013г. Военно-апелативният съд на Република България, след проведено въззивно съдебно следствие и в обсега на предоставената му компетентност, на основание чл.338 от НПК е потвърдил отново обявената по нохд №98/2007г., по описа на Софийски военен съд присъда, като правилна и обоснована.

При повторното разглеждане на наказателното дело, контролираната инстанция е дерогирала императивните норми на чл.13, 14 и чл.107 от НПК, предписващи вземане на необходимите мерки от решаващия орган за осигуряване разкриването на обективната истина, и задължаващи го да изследва обективно, всестранно и пълно релевантните по делото обстоятелства, с което е допуснала съществено процесуално нарушение, възпрепятствувало формиране на безпристрастна убеденост на съда и довело до ограничаване правата на представителите на обвинението.

В съдебно заседание на 27.05.2013г., е допуснат повторен разпит на пострадалите свидетели В. А., М. А., Н. Г., Р. Г., който е проведен при нечитане на регламентирани в чл.чл.18, 19 от НПК принципи на непосредственост и устност, и при пренебрегване на установените в чл.139, ал.5 от НПК процесуални изисквания.

Посочените лица са изслушани формално на 27.05.2013г. и на 05.06.2013г., без полагане на процесуални усилия от въззивния съд за изясняване на значимите за авторството на престъпните деяния факти, очертаващи броя на нападателите при осъществените в инкриминираната вечер на 31.01.1998 година посегателства; обстоятелствата, при които те са били възприети; характерните им външни белези и особености, позволяващи разпознаване; и конкретиката на извършените от тях неправомерни действия. Техните волеизявления се изчерпват с декларацията, че поддържат дадените пред Софийски градски съд и пред Софийски военен съд показания, /които според приложените писмени протоколи от 25.04.2005г. и 15.04.2008г. са несъответни по отношение на разпознатите подсъдими/, като единствено свидетелят В. А. фрагментарно описва поведението на съпричастните към инкриминираното престъпление лица и идентифицира присъстващите в съдебната зала Б. М., Д. Н. и Б. М., в качеството на съизвършители.

Безспорно положение в доктрината и съдебната практика е, че свидетелските показания са валидни, ако са депозираны устно и непосредствено пред съда, разглеждащ делото и решаващ въпросите –извършено ли е престъпното деяние и правната му квалификация, автор ли е подсъдимият на престъплението, каква е неговата вина и наказанието, с което следва да бъде санкциониран. За да се разкрие обективната истина и се постанови законосъобразен и обоснован акт, съдът е длъжен да събере по предвидения в НПК ред, доказателствата, нужни за изясняване на фактите по повдигнатото обвинение. Само по този начин той може да основе решението си върху доказателствени материали, които е събрал и проверил лично. Допустими са изключения от принципа на непосредственост, но същите са ограничени и техният обхват не следва произволно да се разширява. Ето защо свидетелят, съгласно предписаното в чл.139, ал.5 от НПК трябва да бъде поканен да изложи във форма на свободен разказ всичко, което му е известно по делото, като в хипотезите, визирани в чл.281, ал.1 - ал.10 от НПК и при лимитираните в нормата условия, депозираните в хода на досъдебното производство или пред друг състав на съда, негови показания се прочитат.

Едва след изпълнение на тези си задължения решаващият орган може да приеме заявеното от разпитвания, кои свои твърдения поддържа, като внимателно изследва причините за констатираните противоречия, наличния отказ и липсата на спомен, предположили приложението на чл.281 от НПК.1,2

В разглеждания случай, като се е задоволил с декларираното от пострадалите лица и се е съгласил да не провежда разпит на призованите свидетели, въззивната инстанция е пренебрегнала основни начала на наказателния процес и в нарушение на закона допуснала развитие на съдебното производство без пряко и непосредствено изясняване на очертаните в решение №606 от 21.03.2013г., по н.д.№1746/2012г. на ВКС, факти, свързани с авторството на престъпленията.

Неспазването на предвидената в чл.139, ал.5 от НПК процедура не е позволило и точното прилагане на разпоредбата на чл.281, ал.5, вр.ал.1 от НПК, предполагащо задълбочено и обстойно изслушване на свидетеля. Съществуват сериозни неясноти досежно обстоятелствата, на базата на които контролираният съд е изградил своята преценка за наличие на противоречия със свидетелските показания на пострадалите, дадени по време на досъдебното производство, предполагаща приобщаването им чрез прочитане, доколкото отсъства надлежен разпит пред решаващия орган.

1.П. Ст., „Наказателен процес на Н. Република България”, изд. ”Наука и изкуство” 1979г., стр.614-616.

2.Р 360-75-II, Р 615-75-II, Р 514-76-III, Р 437-78-II, Р 276-84-II, Р 459-84-II, Р 158-2001-I, Р 633-2009-I, Р 395-2010-III на ВС и ВКС на РБ.

Несъблюдаването на установения нормативен регламент при провеждане на разпит е препятствало и инкорпорирането на депозираните пред състав на Софийски градски съд, по нохд №2353/2003г. показания на В. А., М. А., Н. Г. и Р. Г., при визираните в чл.281 от НПК предпоставки, за което касационната инстанция е върнала делото за повторно разглеждане от Военно-апелативния съд, с произтичащите от това последици - изключване на възможността за използване на тези гласни доказателствени средства при постановяване и мотивиране на въззивното решение, и създаване на процесуални пречки за съвкупна проверка на доказателствения материал, сочещ на извършителите на инкриминираните престъпни деяния.

Допуснатите съществени процесуални нарушения при събиране на очертаните гласни доказателства, са осуетили стриктното изпълнение на предвидените в процесуалния закон задължения за обективно, всестранно пълно доказателствено обсъждане, с последваща юридически издържана оценка на значимите за авторството на инкриминираните престъпления факти, в съответствие с изрично указаното от ВКС в отменителния съдебен акт от 21.03.2013г., по н.д.№1746/2012г.

В разисквания смисъл, при реализираната доказателствена дейност, въззивната инстанция не се е съобразила и с обстоятелствената част на решение №606/21.03.2013г. на ВКС, първо наказателно отделение, за процесуалната стойност на направените в хода на досъдебното разследване /на 30.04.1999г. (т.1, л.138-140 от ДП) и на 12.12.2001г. (т.3, л.34-117 от ДП)/ разпознавания на подсъдимите от пострадалите лица, които Военно-апелативният съд е коментирал отново като лишени от доказателствена годност и недостоверни по отношение на отразеното в изготвените протоколи съдържание, което в кумулативна даденост е процесуално недопустимо.

Игнорирани са и писмените предписания на касационната инстанция за внимателен преглед и за прецизен анализ на фактическите данни, инкорпорирани чрез свидетелските показания на А. В., Р. М., С. Ш. и В. Д., разпитани от контролирания съд, в открито заседание на 27.05.2013г. по внохд №22/2013г. Визираните доказателствени източници не са интерпретирани по изискуемия се начин, поотделно и във взаимовръзка с останалите доказателства. Повърхностно са маркирани твърденията на изслушаните полицейски служители; пренебрегнати са очертани от тях важни обстоятелства, относими към авторството на инкриминираните престъпления /заявеното от оперативния работник Д. за среща на В. А. с подсъдимия М., в сградата на 02 РПУ на МВР, гр.София, при която последният бил разпознат като участник в грабежа/; и при проявен схематизъм е изведено заключение, че те не следва да се ползват с кредит на доверие.

Неизпълнението на указанията на ВКС, дадени в постановено от него решение, съставлява съществено нарушение на процесуалните правила и е самостоятелно касационно основание, предполагащо отмяна на съдебния акт и връщане на делото за ново разглеждане. 1

В рамките на инстанционната порверка, настоящият състав констатира, че атакуваното решение е обявено и при несъблюдаване на материалния и процесуалния закон, изразяващо се в незначително на института на **давността**, и в неспазване на възложените от чл.317, вр.чл.289, ал.1 и 2, вр.чл.24, ал.1, т.3 и ал.2 от НПК задължения на решаващия орган в съдебната фаза на процеса.

Видно от приложения към разглежданото дело доказателствен материал, повдигнатото срещу подсъдимия Б. М. обвинение по чл.152, ал.1, т.2, вр.чл.20, ал.4 от НК, е за осъществено на 31.01.1998 година престъпление против половата неприкосновеност на Н. Г..

Производството по внохд №22/2013г., по описа на Военно-апелативния съд, е образувано на 22.03.2013г. и приключило с обявен на 25.07.2013г. въззивен акт, с който е потвърдена първоинстанционната присъда.

Очертаната фактология обосновава изводи за дерогиране на нормите на чл.80, ал.1, т.3 и чл.81, ал.3 от НК, и на константната практика по приложението на института на **давността**.

Разпоредбите на чл.чл.80 и 81 от НК предписват изключване на наказателното преследване за престъпно деяние, когато от довършването му е изтекъл срок, надвишаващ лимитирания в ал.1, т.1 - т.5 на чл.80 от НК, последният от които предопределен от параметрите на наказуемост на престъпните посегателства. Давността спира, когато започването или продължаването на разследването зависи от разрешаването на предварителен въпрос с влязъл в сила съдебен акт и се прекъсва с всяка предприета от надлежните органи дейност спрямо лицето, срещу което е насочено преследването, като независимо от спирането или прекъсването на давността, наказателно производство не се образува, а образуваното се прекратява, ако времевият период надвишава с $\frac{1}{2}$ визирания в чл.80, ал.1 от НК предели.

Установеният от разпоредбата на чл.81, ал.3, вр.чл.80, ал.1, т.3 от НК срок, релевантен за престъплението по чл.152, ал.1, т.2 от НК е изтекъл на 31.01.2013г. – 15 /петнадесет/ години след извършване на инкриминираното от прокурора посегателство, поради което при провеждане на въззивното следствие по внохд №22/2013г., по описа на Военно-апелативния съд и към момента на постановяване на съдебния акт, наказателното разследване за това престъпно деяние е било изключено от **абсолютната давност**.

Въззивната инстанция не се е съобразила с това обстоятелство, не е реализирала компетентността си по чл.317, вр.чл.289, ал.1 и ал.2, вр.чл.24, ал.1 и ал.2 от НПК, и не е предоставила възможност на Б. М. да вземе становище по въпроса за давността, предполагащо прилагане на разпоредбата на чл.334, т.4 от НПК за прекратяване на наказателното производство, на основание чл.24, ал.1, т.3 от НПК, освен ако подсъдимият не обективира искане за продължаване на наказателния процес.¹

Преценката на допуснатите нарушения, в контекста на императивното предписание на чл.124 от Конституцията на Република България за осъществяване на върховен надзор от касационния съд за точното и еднакво прилагане на закона, и след направеното в открито заседание на 17.12.2013г. устно изявление на Б. М., мотивира настоящия съдебен състав, в рамките на упражнените правомощия по чл.354, ал.1, т.4 от НПК, да укаже изрично на въззивната инстанция, при повторното разглеждане на делото и предстоящото произнасяне по същество, да спази правилата на института на давността, по отношение на повдигнатото срещу подсъдимия обвинение по чл.152, ал.1, т.2, вр.чл.20, ал.4 от НК.

С оглед изложената аргументация и на основание чл.354, ал.1, т.4, вр.чл.354, ал.3, т.2 и т.3 НПК, вр.чл.348 ал.1, т.1 и т.2, вр. ал.2 и ал.3, т.1 от НПК, Върховният касационен съд, трето наказателно отделение

Р Е Ш И :

ОТМЕНЯ решение №25 от 25.07.2013г. на Военно-апелативния съд, постановено по внохд №22/2013г.

ВРЪЩА делото на същия съд за ново разглеждане, от друг състав.

РЕШЕНИЕТО е окончателно и не подлежи на обжалване

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ:1.

2.